

NIEUWSBRIEF van de Vereniging van Toezichthouders van Hogescholen (VTH) van 24 maart 2021

Uit de bestuursvergadering van vrijdag 19 maart 2021:

De eerstvolgende Algemene Ledenvergadering vindt plaats op donderdag 10 juni 2021 van 17.30 uur tot 20.15 uur. Gelet op de coronacrisis wordt deze online gehouden.

In ieder geval staan op de agenda enkele mededelingen en het goedkeuren van het jaarverslag en de jaarrekening 2020, het traject en het proces betreffende het goedkeuren van het declaratiereglement voor bestuurders, het monitoringsverslag branchecode 2018 en de evaluatie van de Code Goed Bestuur. Alsmede de verdere voortgang en inkleuring van het professionaliseringsprogramma en de gevolgen, door de coronacrisis, van het mogelijk uitstellen van de zelfevaluatie van de Raden van Toezicht.

Als hoofdonderwerp staat geagendeerd het besturen en toezichthouden in coronatijd. In dit kader heeft prof. dr. Marc Vermeulen verbonden aan TIAS en lid van de Raad van Toezicht van de Hogeschool Utrecht, op verzoek van het bestuur, de notitie geschreven 'Turbulente governance, over de ontnormalisering van bestuurlijk handelen'. U kunt zijn paper vinden op: <https://publicaties.tias.edu/turbulente-governance/cover/>. Na een inhoudelijke toelichting van Marc Vermeulen vormt deze notitie mede het uitgangspunt om gezamenlijk met de leden in groepen de discussie over dit onderwerp te voeren.

Inschrijven voor de Algemene Ledenvergadering is reeds nu mogelijk bij het secretariaat van de VTH: vth@apprhbb.nl onder vermelding van 10 juni.

De volgende ALV is op donderdag 18 november 2021 van 17.30 tot 20.15 uur.

Op 5 maart 2021 heeft de minister van OCW een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de onderzoeken inzake de bekostiging middelbaar beroepsonderwijs, hoger onderwijs en onderzoek. De onderzoeken zijn uitgevoerd door Strategie&, onderdeel van PWC en Berenschot. De conclusies zijn dat het macrobudget voor het HBO toereikend is om de huidige kosten te dekken. Echter de huidige kosten voor het praktijkgericht onderzoek zijn belangrijk hoger dan aan bekostiging van het Rijk wordt verkregen en daardoor voor een deel (structureel € 65 miljoen) worden gefinancierd vanuit de onderwijsbekostiging. Daarnaast is het macrobudget niet toereikend voor de ambities op het gebied van praktijkgericht onderzoek. Afhankelijk van de ambities is structureel € 120 tot € 270 miljoen per jaar nodig. De twee rapporten van Berenschot betroffen de prikkelwerking en verhouding vast/variabel in de onderwijsbekostiging en een verkenning naar de wenselijkheid van aanpassingen in de bekostiging om flexibele deelname te faciliteren in het hoger onderwijs.

Het bestuur is voornemens over het rapport van PWC een webinar te organiseren. De opsteller van het rapport is bereid om nadere explicatie te geven en vragen van de deelnemers te beantwoorden. Ook zal worden besproken de brief van OCW over de signaleringswaarde eigen vermogen van de hogescholen.

Zodra de datum bekend is, worden jullie nader geïnformeerd.

Voor het HBO doet PWC in het rapport onderstaande aanbevelingen:

1. Herijk de hoogte voor de financiering van praktijkgericht onderzoek;
2. Investeer in de begeleiding van groepen van studenten die relatief vaak uitvallen;
3. Stimuleer opleidingen met een betere aansluiting op de arbeidsmarkt en
4. Continueer en verstevig de cyclus van sector-brede afstemming over beleidsprioriteiten en het gezamenlijk volgen van resultaten.

Het bestuur heeft de jaarrekening en het jaarverslag 2020 vastgesteld en deze doorgestuurd aan de twee leden van de kascommissie.

Het bestuur heeft de data van het professionaliseringsprogramma in het najaar van 2021 vastgesteld. In principe vinden deze bijeenkomsten fysiek plaats in Utrecht.

De data zijn (nog onder voorbehoud van de mogelijkheden van de inleiders):

- Donderdag 14 oktober: symposium Governance 3.0
- Dinsdag 9 november: masterclass welke interne ondersteuning noodzakelijk is voor de RvT
- Donderdag 25 november: masterclass werving en selectie van toezichthouders en bestuurders
- Donderdag 28 oktober: leergang beginnende toezichthouders, module 1 wettelijk kader, bekostiging en codes/regels inzake intern toezicht
- Dinsdag 23 november: leergang beginnende toezichthouders, module 2 over professioneel intern Toezicht

In de loop van de maand april is nadere informatie beschikbaar over de definitieve data en verschijnt een bijgestelde professionaliseringsbrochure. Dan is het ook mogelijk om zich aan te melden voor een van de bijeenkomsten.

Als mogelijke nieuwe onderwerpen zijn genoemd: De Wet bestuur en toezicht rechtspersonen welke per 1 juli van kracht wordt, de vierde rol van de Raad na Toezicht: het inzetten van het (eigen) netwerk ten behoeve van het bestuur en mede naar aanleiding van een nog uit te brengen rapport van de Onderwijsraad de verhouding intern versus extern toezicht. Daarnaast ook wat de gevolgen zijn voor de rol en de functie van de toezichthouder door het invoeren van niveau 8 (Professional Doctorate) in het HBO.

Overige berichten:

- Op 14 januari 2021 ontvingen de Colleges van Bestuur per email een brief van Ron van der Meer, MT-lid Directie HO&S van het ministerie van OCW, getiteld 'Verantwoording kwaliteitsafspraken in jaarverslaglegging'. Elke onderwijsinstelling moet vanaf 2019 jaarlijks in een apart hoofdstuk verantwoording afleggen over de voortgang ten aanzien van inhoud en proces van de kwaliteitsafspraken. Uit de jaarverslagen van 2019 blijkt echter dat nog niet iedere onderwijsinstelling dit op de afgesproken wijze doet. Door de directe betrokkenheid van de Raden van Toezicht bij de kwaliteitsafspraken en de rol bij het goedkeuren van het jaarverslag regardeert dit dus mede de toezichthouders. Vooral wordt in de brief gewezen op de noodzaak van het opnemen van de reflectie van de medezeggenschapsraad.
- Op 24 februari 2021 publiceerde ScienceGuide een artikel met als kop 'Meting impact praktijkgericht onderzoek schiet tekort'. Het huidige meetkader van het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek voldoet niet. Onderzoekers van de Universiteit Leiden hebben een aantal voorwaarden opgesteld waaraan een nieuw meetkader moet voldoen.

- Begin maart heeft de secretaris deelgenomen aan de evaluatie van de onderzoeken van de WNT door het ministerie van BZK. De opgestelde rapporten en conclusies worden waarschijnlijk pas in het najaar in de Tweede Kamer behandeld. Als gevolg van de demissionaire status van het kabinet is het onderwerp controversieel verklaard. Vooral opvallend was dat in ruim 50% van de gevallen de informatie over de beloning niet gevonden kon worden op de website van de betreffende instellingen, terwijl online publicatie wettelijk verplicht is. Nader onderzoek vindt nog plaats naar het bezoldigingsbegrip en bekeken gaat worden of niet aangesloten moet worden bij het fiscale loonbegrip. Er is geen nadere info over de ontslagvergoeding omdat hierover te weinig informatie beschikbaar is. Zoals eerder medegedeeld heeft het bestuur van de VTH aan de minister van OCW op 12 februari 2021 een brief gestuurd over het 'Rapport 5B Validatie-onderzoek wegingsfactoren onderwijsinstellingen'. Deze brief is al eerder aan alle leden toegestuurd.
- Op dinsdag 23 maart vond overleg plaats tussen het bestuur en de secretaris VTH met de voorzitter en directeur van de VH. Benadrukt werkt dat goede samenwerking tussen de VTH en de VH, ieder vanuit zijn eigen rol, meerwaarde kan geven in het belang van de hogescholen. Gezamenlijk optrekken in en elkaar informeren over bepaalde dossiers kunnen hiertoe bijdragen. Rond de zomer staat een vervolgoverleg gepland. Naast het traject betreffende het declaratiereglement stonden op de agenda onder meer de aanpak en bemensing van de evaluatie van de branchecode goed bestuur, de uitkomsten van de monitoring van het jaarverslag 2018, de brief van de VTH over de evaluatie van de WNT, de invoering van het PD in het HBO, de rapporten over de bekostiging van het hoger onderwijs, het professionaliseringsprogramma en de verslaglegging van de kwaliteitsafspraken alsmede het rapport van de NVAO daarover.
- Begin maart publiceerde de Vereniging Hogescholen het rapport 'University of Applied Sciences Professional Doctorate, een beroepsopleiding waarin praktijkgericht onderzoek centraal staat'. De derde cyclus (niveau 8) wordt gezien als een waardevolle toevoeging aan het huidige stelsel van hoger onderwijs. De start is voorzien in 2022 in de volgende clusters: Kunst + Creatief, Energie & Duurzaamheid, Gezondheid & Welzijn, Maritiem en Leisure, Tourism & Hospitality. De clusters Onderwijs en Techniek & Digitalisering sluiten zo snel mogelijk aan. De PD-programma's worden vooraf en om de vier jaar gevisiteerd door een Validatie Commissie PD. De totale kosten voor deze pilot worden geraamd op € 55,7 miljoen, hoe dit bedrag gefinancierd gaat worden en wie welk deel van de kosten draagt moet nog worden uitgewerkt.
- Op maandag 22 maart publiceerde het ministerie de Voortgangsrapportage (met bijlage) Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek en Wetenschapsbeleid.

Eveneens op deze dag publiceerde de NVAO het rapport 'Landelijk beeld van de kwaliteitsafspraken'. Duidelijk wordt uitgesproken dat nauw overleg met docenten, studenten, medezeggenschap en toezichthouders een flinke stimulans is voor het gesprek over en de actieve betrokkenheid van alle stakeholders binnen de instelling bij het onderwijs. Dit is zeker van belang nu wordt overwogen om de verantwoordelijkheid voor- en het toezicht op de kwaliteit van onderwijs bij de instellingen en hun interne stakeholders te beleggen. Op bladzijde 15 wordt gesteld dat 'de actieve betrokkenheid van de Raden van Toezicht bij de verbetering en borging van de onderwijskwaliteit bij sommige instellingen nog vrij beperkt is'. In hoofdstuk 6 staat de conclusie 'De Raad van Toezicht had een belangrijke rol bij de kwaliteitsafspraken. De betrokkenheid van de RvT's bleef in een aantal gevallen formeel en enigszins afstandelijk'. 'Een actieve betrokkenheid van alle Raden van Toezicht bij onderwijsontwikkeling en kwaliteitszorg is zeker gewenst'.

Gelijktijdig verscheen 'Een lerend proces onder druk, Procesevaluatie planfase kwaliteitsafspraken' opgesteld door Andersson Elffers Flix/ResearchNed. Dit rapport eindigt met zeven aanbevelingen voor het vervolg en met drie punten waar veel consensus over was. Het derde punt luidt 'Ook de rol van de Raad van Toezicht is vergroot'. De kwaliteitsafspraken hebben een impuls gegeven aan de rol van de Raad van Toezicht. 'De raden van toezicht dachten al eerder in het proces van de planvorming mee en voerden daarover inhoudelijke discussies met besturen'.

- Gezien de rol van de Raden van Toezicht bij de kwaliteitsafspraken en de midterm review in het najaar van 2022 is het zaak om beide rapporten te bestuderen en te bespreken in het overleg met het College van Bestuur.
- Donderdag 18 maart verscheen de Nieuwsbrief Hoger Onderwijs van de Inspectie van het Onderwijs. Aandacht werd geschonken aan diverse aspecten van het afstandsonderwijs en gewezen werd op de beschikbaarheid van de handreiking 'Effectief afstandsonderwijs'. Uitvoerig komt de publicatie de 'Financiële Staat van het Onderwijs 2019' aan de orde en op 14 april publiceert de inspectie het jaarlijkse rapport over 'De staat van het Onderwijs 2021'.
- Berenschot voert in opdracht van het Ministerie van OCW een onderzoek uit naar de succesfactoren van de medezeggenschap in het hoger onderwijs. In het onderzoek is voorzien in een digitale enquête die naar de hogescholen zal worden gezonden. De Raad van Toezicht is een van de doelgroepen die bevraagd worden. Berenschot zal interviews houden met de koepels en diepgangsgesprekken met verschillende partijen om op een aantal onderdelen nader door te spreken. Voor de zomer van 2021 zullen de resultaten van dit onderzoek door het ministerie van OCW worden gepubliceerd en met de Tweede Kamer worden gedeeld. Voor nadere informatie: medezeggenschapHO@Berenschot.nl .
- Afgelopen maanden zijn alle hogescholen benaderd met de vraag of de huidige gegevens in de mailinglijst van de VTH aangevuld en/of gewijzigd moeten worden. Het is aan iedere Raad van Toezicht zelf om te bepalen op welke wijze vermelding moet geschieden. Daarom het verzoek om steeds veranderingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht en/of het secretariaat door te geven aan de secretaris.